

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Difficultas officij. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Sed quam est prestans, ac diuinum concionandi munus, tam est difficile ac periculosum, nisi recte administraretur. Difficultas ex triplici capite oritur, ex Oratore, Concione, Auditoribus. In Oratore multa sunt & magna, quae requiruntur, ut saltem mediocriter huius loci auctoritatem retineat. Quod ad naturae dona & ornamenta pertinet, ingenium requiritur perspicax, acere iudicium, memoria ad retinendum tenax, naturalis quaedam facultas ad dicendum, quam experimur quibusdam à natura inditam, per quam non solum libenter audiantur, propter eum quo pollent in dicendo leporem; sed etiam efficaciter ita loquantur, ut & perspicue doceant, & moueant vehementer, & animos eo quo tendit oratio inflectant. Desideratur lingua si non plane volubilis, certe soluta, vox virilis, & clara, non effeminata, non obtusa, quae possit in plena concione exaudiri. Fauces quoque ac firma latera ad vocis contentionem, ubi usus requiret. Praeterea integra corporis habitudo, & oris dignitas, id est, species ad aspectum, decora & grauis. Praeterea spirituale quoddam, ut vocant, talentum ad dicendum, quod D. Thomas inter gratias gratis datas numerat, & gratiam sermonis appellat. De qua in Ecclesiastico dicitur: Lingua Eucharis (id est gratiofa) in bono homine abundabit, secundum quam Spiritus sanctus mouet linguam Concionatoris excellentiori modo ad eadem illa tria, scilicet, docendum, delectandum, & flectendum animos, quam vel natura, vel ars Rhetorica valeat.

Praeterea postulat hoc officium, quod ad morum disciplina spectat, hominem non solum eximia prudentia ornatum, sine qua multa dicit, quae à viris cordatis censoria virgula notabuntur; sed praeterea sinceris & incorruptis moribus praeditum, omni virtutum splendore insignem, quippe qui in loco superiore positus, in omnium oculis sit; hominem, inquam, qui expurgatum animum habeat ab omni cupiditate, ira, odio, ambitione, auaritia; eum denique qui in peruersas cupiditates ita dominatum teneat, ut cum magna mentis tranquillitate ac libertate, alios ad virtutes instruere, & vitia reprehendere possit. Quae autem, & quanta sint praecipuae virtutes, quibus, qui suggestum ascendit, praeditus esse debeat, scire si cupis, audi Bernardum. Quanta, inquit, infundenda sunt, ut effundere audeamus, de plenitudine, non de penuria largien-

Quam multa in Oratore requirantur natura do-

talenti con-

tionandi.

Ecclesi. c. 6.

Morum integritas necessaria.

Virtutes in Concionatore ex Bernardi sermone 18. in Cant.

tes? Respondet: Primum quidem compunctio; secundo devotio; tertio penitentiae labor; quarto pietatis opus; quinto orationis studium; sexto contemplationis otium; septimo plenitudo dilectionis.] Magna haec sunt, & quis audeat haec alios docere, quae in se ipse non didicit? & magistrum ac ducem se praebere alijs earum rerum, quarum ipse sit imperitus? Nam idcirco nos (inquit Chrysostr.) ille elegit ut simus, quasi luminaria, ut veluti fermentum euadamus, ut magistri ceterorum efficiamur, ut veluti Angeli cum hominibus versemur, ut tamquam viri cum pueris, quasi spirituales cum animalibus.] Quanta vero esse debet eruditio, ac sapientia eius, qui Doctoris Evangelici munus sibi assumit, ac tacentibus omnibus, deque eius ore pendentibus solus loquitur & loco superiore? qui scripturas sacras, tam graues, tam multiplices, tam difficiles tractat, quae nec sine Spiritu sancto, nec sine magno studio intelligi & explicari possunt?

Difficultas
ex parte ora-
tionis.

1. de Ora-
tore.

Ex parte au-
ditorum.
Ioan. 14.

Ioan. 15.
1. 5. de Sac.

Ipsa vero concio & oratio, quantas secum affert difficultates? ut solerter inueniat orator quae dicat; ut seligat prudenter; ut inuenta suo quaeque loco apte, quasi milites in acie peritus colloquet Imperator; ut decore & compositae quae dispofuit eloquatur? Stylus est omnium difficillimus. Ut enim ait Cicero, opus est magni laboris, quem plerique fugimus: actio ipsa non est sine sudore: saepe qui dicturus est, non est bene affectus ad dicendum ex aliqua animi, vel corporis aegritudine. Adde ipsos Auditores; quibus posse persuadere quod volumus, qui est finis concionis, quam ardua res est, quamque difficilis, cum saepe prava ingenia suoapte naturae vitio repugnent? Adde tam multa, & graua scelera, atque hominum peccata, quibus infelix hic mundus redundat, & diuinae gratiae aditum obstruit, etiam ipsiusmet testimonio Veritatis. Spiritus, inquit, veritatis, quem mundus non potest accipere: Et tamen laborandum est omnino concionatori ad hunc finem, ut velint homines, quae prius nolebant, atque detestentur quae prius amabant. Non deerunt etiam ex ipsis auditoribus, qui concionatori obtrectent, eundem infestentur, crimentur, maledico dente carpant, de quo Christus suos monuit Apostolos: Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Chrysostr. explicans Evangelici Doctoris labores, ait: Est enim plurimorum sermonibus obnoxius, alius culpat, alius laudat, alius vellicat, alius memoriam, alius compositionem vitiligat, magnaque illi constantia ad haec toleranda opus est.

Proinde

Proinde oportet eum vsquequaque virtutibus instructum esse & zelo Dei munitum, vt possit omnia æquo & forti animo superare.

Periculum in concionatoris officio. Cap. XIII.

Accedit ad operis difficultatem etiam periculum, quod duobus generibus concionatorum imminet. Primum, ijs, quorum mores, & vita, verbis & officio non respondent, quos grauiſſimæ pœnæ manent: Primo propter excellentiam personæ, quam sustinent: Deinde propter damnum, quod Ecclesiæ afferunt. Postremò, quia inexcusabiles sunt: nam quo grauior est concionatoris persona, eo maior innocentia requiritur. Legatus Dei est, quid pœnæ meretur si fidem fallit? si laedit eum a quo sic honoratur, & de prædicatore fit proditor? est in Ecclesia oculi loco ac dentium, non potest sine iactura, totiùs corporis lucem vltro abijcere, ac fieri tenebrosus, vel in cibis parum salubribus occupari. Est instrumentum ad conuertendos populos, si cursum influentis gratiæ diuinæ impediatur, si sanguinem Christi inutilem reddat, si æterna salute priuet, quos potuisset saluare, quantum denique crimen est? Summa populorum pœna est cum Prædicatoribus carent, vt supra dicebamus; Quid si per ipsosmet concionatores hæc populis damna afferantur? & paruulis petentibus panem, non sit qui frangat, sed potius qui lapidem porrigat?

Triplex periculum.

In Prædicatores malos.

Quam verò possunt excusationem suarum culparum afferre? Seruus qui scit voluntatem Domini & non facit, vapulabit multis: quid? qui non solum scit, sed etiam prædicat? Sanctus Paulus eos arguens, qui, cum per ea quæ facta sunt, Deum cognouissent, non tamen tamquam Deum glorificauerunt; ac pœnam eius culpæ horrendam exponens, subdit; propter quod tradidit eos Deus in reprobum sensum &c. Quid igitur fiet h' s, quibus & lux Euangelica ita affulsit, vt possent dici lux mundi? Væ Sali, quia si infatuatum fuerit ad nihilū valet vltra, nisi vt proijciatur foras, & conculcetur ab hominibus. Væ Scribarum, & Phariseorum imitatoribus, qui alligant onera grauiā & importabilia, & imponunt ea in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere: qui dicunt & non faciunt, imò contra, quam dicunt, faciunt. Pondus & pondus, mensura & mensura, si vsquam, hic certè maximè abominanda sunt apud Deum, cum iniqui diuini verbi præcones, aliter dicta, aliter facta sua dispen-

Luc. 12.

Rom. 1.

Prou. 29.